တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏
အခွင့်အရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ

ဆၤပဒၢ့မၢ်ဆၤၢ့
ထံၢခးဆၤံၢဒီၤ့ဖိၤဝံၤအခွးအယၤ
၁နီၢ

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)

(၂၀၁၅)နံၣ်, ခးစၢၢ့ကီၤ့ ဘျၤ့ဒိၤအ၁နီၢ, ၁နီၢဆၤဝံ.၈)

၁၃၇၆ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်

၁၃၇၆နံၣ်၊ တဖးလၢထၤ့(၇)၁ၤ့

(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

(၂၀၁၅နံၣ် လၢဖ့ၣ်ဘြူၢအ့ၢရံၢ ၂၄၁ၤ့)

လံၤအမၢ

ဆၢဝံ	အဂံၤအဖး	လံၤဘျံၣ်ဖၢ
၁.	အဆၢါ့ဒိၢ(၁) ဆၢဒုၣ်ဖျိၢထ့ၢအမံ့ဒဲအခီါပယီါ	၁
၂.	အဆၢါ့ဒိၢ(၂) ဆၢထိစိၢလဖၢ	၃
၃.	အဆၢါ့ဒိၢ(၃) ခးဆါၢဒီ့ဖိၢဝံၢအခွးအယၣ်ဒဲ ဆၢလၢကန့ဘၢဝ့ါ အလးအီၢလဖၢ	၄
၄.	အဆၢါ့ဒိၢ(၄) ဆၢကခါထ့ၢခ့ဒိၢဆၢမၢလးဒဲ ဆၢအီၢက့ၢထ့ၢ ခးစၢ့ကီ့အခ့ခိၢ	၇
၅.	အဆၢါ့ဒိၢ(၅) ခ့ဒိၢအနံ့ အမူၢဒၢဒဲ မၢဆၢပၢ့လဖၢ	၉
၆.	အဆၢါ့ဒိၢ(၆) ဆၢပဒ့မၢဆၢ့ထံါခးဆါၢဒီ့ဖိၢဝံၢအခွးအယၣ်	၁၃
၇.	အဆၢါ့ဒိၢ(၇) ဆၢပဒ့ထၤလဖၢ	၁၇
၈.	အဆၢါ့ဒိၢ(၈) ဆၢစ့ၢရ့ဲဒဲ ဆၢဘူၣ်ဆၢမၢလဖၢ	၁၇
၉.	အဆၢါ့ဒိၢ(၉) ဆၢစ့ၣ်စ့ၣ်ရဲ့ရဲ့	၁၈

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အခန်း(၁) အမည်နှင့်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်	၁
၂။	အခန်း(၂) ရည်ရွယ်ချက်များ	၃
၃။	အခန်း(၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ	၄
၄။	အခန်း(၄) ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ခန့်အပ်ခြင်း	၇
၅။	အခန်း(၅) ဝန်ကြီးဌာန၏တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များ	၉
၆။	အခန်း(၆) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း	၁၃
၇။	အခန်း(၇) တားမြစ်ချက်များ	၁၇
၈။	အခန်း(၈) ပြစ်ဒဏ်များ	၁၇
၉။	အခန်း(၉) အထွေထွေ	၁၈

ဆၣ်ပဒ့မၢဆၣ့် ထံၤခးဆၣံၢဒီ့ဖိၣ်ဝံၣ်အခွးအယၥ်၁နီၤ
(ခးစၣ့်ကီ့ဘျ့ဒိၣ်အ၁နီၤ, ၁နီၤဆၣ်ဝံ.၈, ၂၀၁၅နံၣ့်)
၁၃၇၆နံၣ့် တဖးလၢထၣ့်(၇)၁ၣ့်
(၂၀၁၅-နံၣ့်၊ လၢဖ့ၥ်ဘြူၤအ့ၤရံၤ. ၂၄-၁ၣ့်)

၁နီၤယီၢဘၣ်ဆၣ်အီၣ်က့ၣ်ခၢလ့ဝ့ၤလၣ် ခးစၣ့်ကီ့ဘျ့ဒိၣ်နီၣ်လီၤ.

အဆၣ်ၤ့ဒိၣ် (၁)
ဆၣ်ဒုၥ်ဖျိၣ်ထၣ့်အမံ့ၢဒဲအခီၤပယီၤ

၁. ၁နီၤယီၢမိဘၣ်ဆၣ်ကိၥ်ဝ့ၤလၣ်ဆၣ်ပဒ့မၢဆၣ့်ထံၤခးဆၣံၢ ဒီ့ဖိၣ်ဝံၣ်အခွး အယၥ်၁နီၤနီၣ်လီၤ.

၂. ဆၣ်ချဲ့ဖျိ့လၣ်အအီၣ်လၣ်၁နီၤအဖၣ့်လဖၣ်နီၣ်အခီၤပယီၤမိဘၣ်အီၣ်ဝ့ၤ ဘဲၤ ဆၣ်ဒုၥ်ဖျိၣ်ထၣ့်ဝ့ၤအဝိၥ်နီၣ်လီၤ.

(က) **ခးဆၣံၢဒီ့ဖိၣ်** စံၥ်ဆၣ်နီၣ်မွဲပှလဖၣ်လၣ်အထိးဆၣ်ၤ့ခးပယ့ၢစၣ့်ကီ့ ခးခိၣ်ဒိၣ်ခးယီၢဘဲၤအခးခ့ၣ်ထံၥ်ဒၣ်ဝ့ၤအဝိၥ်ဒဲဂဲၤထဲ့ၢအီၣ်ဝဲၢယူၥ်လ ဖျဲ့ပးလၣ်ဖျိ့လံၢလံၢနီၣ်လီၤ.လါနၣ့်ပှလၣ်အန့ဘၣ်အခွးလၣ်ကကဲ ၣ်ထၣ့်ထံၤခးဖိၣ်ဒဲပှမံ့ၢထံၤခးဖိၣ်လဖၣ်အဂၤနီၣ်၁နီၤယီၢမွဲလၣ်အဝ့ၤ ဝံၣ်အဂၤအ့ၣ်

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး
ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေ
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၈။)
၁၃၇၆ ခုနှစ် တပေါင်းလဆန်း ၇ ရက်
(၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၄ ရက်)

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သည် ဤဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။

အခန်း (၁)
အမည်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြချက်

၁။ ဤဥပဒေကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည့် ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤဥပဒေတွင်ပါရှိသော အောက်ပါစကားရပ်များသည် ဖော်ပြပါအတိုင်း အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်စေရမည်-

(က) **တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ** ဆိုသည်မှာ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်ကို ပင်ရင်းနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်၍ စဉ်ဆက်မပြတ် နေထိုင်ခဲ့ကြသော လူမျိုးများကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် နိုင်ငံသားပြုခွင့်ရသူများနှင့် ဧည့်နိုင်ငံသားများ မပါဝင်။

(ခ) **ခၩ့ဒိၣအနိၣ့** စံၬဆၤနိၣမွဲဒၣဘဲၢ၁နိၢယီၩအဝိၬဆၤကၤၩ့ထၪခးဒိၣ့ဖၬ
ဒိၣ, ဆံၣၩခးဒိၣ့ဂဲးဖးအခၩ့ဒိၣအနိၣ့နိၣလီၢ.

(ဂ) **ခးစၤၩ့ကိၣ့အခၩ့ဒိၣ** စံၬဆၤနိၣမွဲဒၣ, ဘဲၢ၁နိၢခၣ့ထံၬအိၣအဝိၬခးခိၣ
ဒိၣကၤၩ့ထၣ့နူဒဲဖၣ့လၢ့မူၩဒၩဘဲၢခးစၤၩ့ကိၣ့ဘျၣ့ဒိၣအဆၤဘၤအသၬ
လၤအမွဲဆံၣၩဒိၣ့ဖိၣဂဲးဖးအနိၣ့ခးစၤၩ့ကိၣ့အခၩ့ဒိၣနိၣလီၢ.

(ဃ) **ခးဒိၣ့ဖၬဒိၣ, ဆံၣၩခးဒိၣ့အနိၣ့** စံၬဆၤနိၣမွဲဒၣဘဲၢထံၢခးယီၩအ၁နိၢ
ခၣ့ထံၬအိၣဝ့ၢအဝိၬ, ခးစၤၩ့ကိၣ့အခးခိၣဒိၣကၤၩ့ထၣ့နူခၩ့ဒိၣအနိၣ့
လၤခးဒိၣ့ဖၬဒိၣ, ဆံၣၩခးဒိၣ့အဖၤၩ့နိၣဘဲၢအဝ့ၢသံၣအဘျၣ့ဒိၣဒၣဝ့ၢ
အဆၤဘၤအသၬအဝိၬလၤကမၩခးယီၩအဆံၣၩဒိၣ့ဖိၣသံၣအဆၤဂဲး
ဆၤဖးအဂးနိၣလီၢ.

(င) **ခးဒိၣ့ဖၬဒိၣ, ဆံၣၩခးဒိၣ့အခၩ့ဒိၣ**စံၬဆၤနိၣဘဲၢထံၢခးယီၩအ၁နိၢခၣ့
ထံၬအိၣဝ့ၢအဝိၬခးစၤၩ့ကိၣ့အခးခိၣဒိၣကၤၩ့ထၣ့နူဒဲအိၣကွၣ့ထၣ့ခၩ့
ဒိၣလၤခးဒိၣ့ဖၬဒိၣ, ဆံၣၩခးဒိၣ့အဖၤၩ့နိၣဘဲၢအဝ့ၢသံၣအဘျၣ့ဒိၣဒၣဝ့
ၢအဆၤဘၤအသၬအဝိၬလၤအမွဲဝ့ၢခးဒိၣ့ဖၬဒိၣဒိၣ့လဖၣလမွဲဘၤ
ဆံၣၩခးဒိၣ့ဂဲးဖးအနိၣ့ခၩ့ဒိၣနိၣလီၢ.

(ခ) **ဝန်ကြီးဌာန** ဆိုသည်မှာ ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသည့် ပြည်ထောင်စုအစိုးရ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနကို ဆိုသည်။

(ဂ) **ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

(ဃ) **တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာန** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းတာဝန်ပေးအပ်သော ဝန်ကြီးဌာနကိုဆိုသည်။

(င) **တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီး** ဆိုသည်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်း တာဝန်ပေးအပ်သော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန၏ ဝန်ကြီးကို ဆိုသည်။

(စ) **ဆၢံၣဒီ့ဂဲးဖး** စံၣဆၤနိၢကဃဲဆၢံၣဒီ့လဖၢအဆၤလူဆၤခွဲၣ, အ
လံၤအလဲ, လုၢပံၢလါဉ့ၢ, ဆၤဆၤးပံၢဆၤးလၣ, အထူၢအရှူၢ, အ
ဆၤဘိ့ဆၤဘၣ, ဖးဖိၣဆၤနှ့ၥၢ, ဆၤရှူၢဆၤမုၤဘဲၢၥနိၢခ့ထံၣအီၢ
ဝ့ၢအဝိၣအခွးအဃၣလၤကဘၢနှ့ဘၢလဖၢဒဲရှၣခံးဂးအဆၤအီၢမၤ
့ကဒိၢထ့ထိၢထ့လဖၢအဂဲးပၢပုၤထဲးနိၢလိၢ.

အဆၤ့ဒိၢ (၂)
ဆၤထိစိၣလဖၢ

၃. ၥနိၢဃီၣ အဆၤထိစိၣအီၢဝ့ၢဘဲၢအဖ့လၤအဝိၣနိၢလိၢ.

(က) ဘဲၢဝိၣခးဆၢံၣဒီ့ဖိၢထီးလူၤကနှ့ဘၢဆၤအခွးအဃၣလဖၢလၤ
ဆၤ မိ့ပိၣ ထၤၢံပိၣအဂး၊

(ခ) ခ့ဖျိ့လၤခးစၤၣကိ့အဉ့ၤဆိ့ၥၣဆိ့အဖ့ခိၢနိၢထံၢခးဆၢံၣဒီ့ဖိၢ
ထီးလူၤကအဲၢလိၤကွံၣလိၤၥၣလၤဥ့ၤထံးၥၣထံးလၤဆၤကအီၢပိၣ
လၣဒဲမၤပိၣလၣဆၤလဆိၣရှၣအဂး၊

(ဂ) ဘဲၢဝိၣဆၤကဖံၣခၤၣထၤဒဲဒုၣဒိၢထ့ထိၢထ့ထံၢခးဆၢံၣဒီ့ဖိၢဝံၢ
အဆၤလူဆၤခွဲၣ, အလံၤအလဲ, အလုၢပံၢလါဉ့ၢအဆၤဆၤးပံၢ
ဆၤးလၣ, မိလုၢဖါလါ, အထူၢအရှူၢ, ဆၢံၣဒီ့အခံးအဂၣဒဲဖးဖိၣ
အဆၤနှ့ၥၢလဖၢအဂး၊

(စ) **တိုင်းရင်းသားရေးရာ**ဆိုသည်မှာ တိုင်းရင်းသားတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ၊ သမိုင်းအမွေအနှစ်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများရရှိရေးတို့ အပါအဝင် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စသည့်ကိစ္စရပ်များကို ဆိုသည်။

အခန်း (၂)
ရည်ရွယ်ချက်များ

၃။ ဤဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်-

(က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးအားလုံး တန်းတူညီမျှသော နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးများ ရရှိစေရန်၊

(ခ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုဖြင့် စစ်မှန်သော ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ် အခြေခံ၍ ထာဝစဉ်အတူတကွ လက်တွဲနေထိုင်ကြစေရန်၊

(ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာနှင့်သမိုင်းအမွေအနှစ်တို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရန်နှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

(ဃ) လၢတၢ်ကလုၢ်ထီၣ်လုၢ်ထီၣ်လၢတၢ်ဒီးခီၣ်တၢ်ဒီး, ဘၣ်ဃးဒီးအီၤဒဲ တၢ်ယံၤတၢ်ရှိး, တၢ်အဲၣ်ဒဲတၢ်ယူၤယူလိၤသးတၢ်မၤတၢ်လိၤသး လၢ တၢ်လုၢ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်,

(င) ခဲအတၢ်ဒီးဖိၣ်လၢအတၢ်လုၢ်ထီၣ်လုၢ်ထီၣ်တၢ်ရှၤလၢတၢ်ကိၢ်ဘၣ် ကိၢ်သွၣ်, အတၢ်အိၣ်ဆိးအိၣ်ချ့, ခီၣ်ရှၤတၢ်မၤဖၢသးအတၢ်ဆုးကျိၤ လဖၣ်ကဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်,

(စ) ဘၣ်ခဲးယီၤအသနိၢခ့ၣ်ထံးအဝိၤတၢ်အခွးအယၤလဖၣ်လၢတၢ် ဒီးဖိၣ် ဝံၣ်အဂၤနိၣ်အဝ့ၢဝံၣ်ကဘၣ်နှဘၣ်ဝ့ၢလၢ့လၢပွၤပွၤအဂၤ

အဆၢဒိၣ် (၃)
ခဲတၢ်ဒီးဖိၣ်ဝံၣ်အခွးအယၤဒဲတၢ်ကနှဘၣ်ဝ့ၢအလၤအီၣ်လဖၣ်

၄. ခဲအတၢ်ဒီးဖိၣ်ဝံၣ်အ့ၣ်လထီၣ်ဒၤဘၣ်ထံၢခဲအတၢ်ဒူၤတၢ်ယၤ, တၢ်ပၢၤ ထၤသနိၢအမ့ၣ်အတီၤ, ဒိၤမုတဝ့ၢ်အတၢ်မုတၢ်ရူၤ, ထံၢဖိၣ်ခဲးဖိၣ်အတခ့ၤဖဝၤလၢ တၢ်အီၣ်ကွ့ၣ်လ့ထၤလဖၣ်နီၣ်-

(ဃ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည်လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေးတို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန်၊

(င) တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးမှု နည်းပါးနေသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည်တို့ ပါဝင်သောလူမှုစီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်၊

(စ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ အခွင့်အရေးများကို တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အပြည့်အဝ ရရှိစေရန်။

အခန်း (၃)
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့် ရပိုင်ခွင့်များ

၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေး၊ ပြည်သူတို့၏ ကိုယ်ကျင့်တရားအကျိုးငှာ ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ဥပဒေများနှင့်မဆန့်ကျင်လျှင်−

(က) နှၤဆါအဆံၣ်ဒၣ်ဝ့ၢအဆၢ်လူၤဆၢ်ချဲၤ, လံၤလဲ, လုၢ်ပံၢလါဘ့ၣ်, အဆၢ်ဆၢ်းပံၢဆၢ်းလၤ, အလုၢ်အလါဒဲအဆၢ်ဘိ့ၣ်ဆၢ်ဘၤလဖၣ်နီၣ် မၤဘၣ် ဝ့ၢပျိၤပျိၤဖျၢ်ဖျၢ်ဘ့ၣ်ဝ့ၢလီၢ.

(ခ) နှၤဆါအဆံၣ်ဒၣ်ဝ့ၢအဆၢ်ချဲၤ, လံၤလဲလဖၣ်နီၣ်အှ့ၣ်လထ့ၤဒၤဘၣ် ထံၢခးအဆၢ်ကိ့ၣ်ဘၣ်ကိ့ၣ်ဘ့ၣ်အကို့ၣ်အဖျိၤ(မူဝါဒ)နီၣ်ဘိ့ၣ်လိၣ်ဝ့ၢဘ့ၣ် ဒဲမၤလိၣ်ဝ့ၢဘ့ၣ်ဂ့ၤဘၣ်စဲၣ်လီၢ.

(ဂ) ဆၢ်ထံၢလၤ့ဒီၣ်လၤ့လၢ်ဘဲၢနှၤ ဆါအဆံၣ်ဒၣ်ဝ့ၢအဆၢ်ဆၢ်းပံၢ ဆၢ်းလၤဒဲလုၢ်လါလဖၣ်အီၣ်ဝ့ၢအဘိၢ်ဆၢ်ထံၢလၤ့ဒီၣ်လၤ့, မုနံၤလၤ့ ဆၢ့လ ဖၣ်နီၣ်မၤဝ့ၢဘ့ၣ်ပျိၤပျိၤဖျၢ်ဖျၢ်နီၣ်လီၢ.

(ဃ) နှၤဆါအဆံၣ်, လံၤလဲဒဲလုၢ်ပံၢလါဘ့ၣ်လဖၣ်နီၣ်ဘဲၢဘိၢ်ကချၢ်နှ့ဆၢ်ၤ ထီလၢ်အလ့ၤထ့ၣ်လ့ၤထီၢအဂးဆၢ်ကိ့ၣ်ထ့ၣ်တဲၤထ့ၣ်ဒဲထုၢ်ဖျိၣ်ထ့ၣ် ဝ့ၢနှ့ဒဲဆၢ်ဘၣ်ဆဲ့ၢလၢ်ဆၢ်ဆၢ်းပံၢဆၢ်းလၤလဖၣ်နီၣ်အှ့ၣ်ပၤထံၢကျ ၤထဲ့ၤဝ့ၢ(သုတေသန)ထုၢ်ဖျိၣ်ထ့ၣ်လၢ်ဆၢ်ပျိၤဖျၢ်အဖၢ်ၤဘ့ၣ်ဝ့ၢနီၣ် လီၢ.

(င) အခွးအယၢ်အီၣ်ဝ့ၢလၢ်ကမၤလိၣ်ဘၣ်ဆၢ်ကိ့ၣ်ဘၣ်ကိ့ၣ်ဘ့ၣ်, ကဘှၤ ဘၣ်အဘၢ်, အလးအီၣ်လၢ်ကနှ့ဘၣ်ဆၢ်ဖံၢ်ဆၢ်မၤဒဲလၢ်ဆၢ်မိမၤခီၤ ရှၤဆၢ် မၤလဖၣ်အဖၢ်ၤနီၣ်အလးအီၣ်ပွၤပီ့ၤလၢ်မိနှ့ဘၣ်ဝ့ၢလီၢ.

(စ) ဘဲၢဆံၣ်အဘံ့ၣ်ပွံၣ်ဖၢ်စၢ်ၤကိ့ၣ်ဘ့ၣ်လဖၣ်ထီးလၤ့ဘၢ်ၤလၤ့မါဘၣ်လဂ့ၤ အဂးနီၣ်ဖံၢ်ခၢ်ၤထၤဝ့ၢထုၢ်ဖျိၣ်ထ့ၣ်ဝ့ၢဒဲမၤဒီၣ်ထ့ၣ်ထီၢထ့ၣ်ဝ့ၢဘ့ၣ်လီၢ.

(က) မိမိတို့၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာတို့ကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ခ) မိမိတို့၏စကား၊ စာပေတို့ကို နိုင်ငံတော်၏ပညာရေးမူဝါဒကို ထိခိုက်မှု မရှိစေဘဲ သင်ကြားခွင့်နှင့် သင်ယူခွင့်ရှိသည်။

(ဂ) မိမိတို့၏ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ဆောင်ရွက်သောအခမ်းအနားများနှင့် နေ့ထူးနေ့မြတ်များကို လွတ်လပ်စွာ ကျင်းပခွင့်ရှိသည်။

(ဃ) မိမိတို့၏စာပေနှင့်အနုပညာတို့ကို ခေတ်မီတိုးတက်စေရန် တီထွင်ကြံဆဖော်ထုတ်ခွင့်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်စွာ သုတေသနပြုဖော်ထုတ်ခွင့်ရှိသည်။

(င) ပညာသင်ကြားခွင့်၊ ဆေးကုသခွင့်၊ အလုပ်အကိုင်ရပိုင်ခွင့်နှင့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများတွင် တန်းတူညီမျှသော အခွင့်အရေးများ ရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။

(စ) မိမိတို့၏ ရိုးရာတိုင်းရင်းဆေးပညာများ တိမ်ကောပပျောက်မှု မရှိစေရေးအတွက် ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်း တို့ကို ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ဆ) အခွးအယၢ်အီၤလၢနၤ ဆါဒၣ်ဝ့ၢကဖံၢ်ခၢၣ်ထၤ အဆၢနဲ့ၢလၢ ခီၤ အီၤလဖၣ်နီၣ်လီၤ.

(ဇ) ထီးမ့ဲပှၢ်အဆၢဝံဆၢနၤအ့ၣ်ထ့တၢ်ဘဲၢခးအသနီၢခ့ထံၢ်အီၣ်ဝ့ၢ အဝိၢ်နီၣ်အခွးအယၢ်အီၣ်လၢကရံန့အၡၢ်နူၤလးလၢဆၢအီၣ်က့ၣ် လၤ့သနီၢလၢခးဒီၣ့ဖၢ်ဒီၣ်လဖၣ်မ့ဲဂ့ၤ, ဆၢံၤခးဒီၣ့လဖၣ်ဒဲလးဝၤ့လၢ အပၢၤ့ လၤ့ဒၣ်အသၢ်လဖၣ်အဂးနီၣ်မ့ဲဂ့ၤမၤဝ့ၢသ့ၣ်လီၤ.

(ည) ဘဲၢသနီၢထဲၤ့ဖၢ် (ဇ)အဝိၢ်ၡၢ်နူၤလးလၢအကဲၣ်ထ့ၢ, ခးဒီၣ့ဖၢ်ဒီၣ်အ့ၣ် လမ့ဲဘၣ်ဆၢံၤခးဒီၣ့, အ့ၣ်လမ့ဲဘၣ်ခးဝၤ့လၢအပၢၤ့လၤ့ဒၣ်အသၢ်လ ဖၣ်ဘၣ်ဆဲၤ့ဒၣ်ဆၢပၢၤ့ဆၢပြၢ်ထီးနီၣ်မၤဆၢလၢဆၢံၤဒီၣ့ဖိၣ်ဂဲးဖးမိသ့ၣ် အဂးလးထီးနီၣ်ဆၢံၤဒီၣ့ဖိၣ်ဝံၣ်အၡၢ်နူၤလးလဖၣ်မိဘၣ်ဖ့ၣ်လၤ့အခွး လီၤ.

(ၡ) ဆၢလၢအဂဲၢထဲၤ့မၤအသၢ်လၢဆၢံၤဒီၣ့ဖိၣ်ဝံၣ်အဖးဖိၤ့အဖၢၤ့ထီးအ လူၤနီၣ်ထုၢ်ဖျိၣ်ထ့ၢဘၣ်ဝ့ၢသ့ၣ်, အဆၢနဲ့ၢလဖၣ်ပၢၤ့ခိၢ်ထၤဝ့ၢသ့ၣ်ဘဲၢ သနီၢဆၢဝီၣ့ဆၢသၤ့အီၣ်ဝ့ၢအဝိၢ်လီၤ.

(ဆ) မိမိတို့၏ ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခွင့်ရှိသည်။

(ဇ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်သတ်မှတ်သော လူဦးရေရှိပါကသက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် မိမိတို့ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။

(ဈ) ပုဒ်မခွဲ (ဇ) အရ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု ဥပဒေပြုရေးတွင် ကိုယ်စားလှယ် ပါဝင်ခွင့်ရရှိသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးဖြစ်လျှင် ထိုတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ စီရင်စု အုပ်ချုပ်ရေးတွင် အဓိကအားဖြင့် ထိုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည်။

(ည) မိမိတို့တိုင်းရင်းသားများ၏ သမိုင်းဖြစ်စဉ်များကို ထုတ်ဖော်ခွင့်နှင့် အမွေအနှစ်များကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခွင့် ရှိရမည်။

အဆၢၣ်ဒိၣ် (၄)
ဆၢကၢၤထီၣ်ခၢၣ်ဒိၣ်ဆၢမၤလိၤဒ်ဆၢအိၣ်ကဲၢ်ထီၣ်ခးစၢၤကီၢ်အခၢၣ်ဒိၣ်

၅. ထီးဆၢကဒုးဖျိၣ်ထီၣ်ဆၢမၤခံးဂၤလၢၤခးအဆၢံၤ ဒိၣ်ဖှိၣ်ၦံၣ်အိၣ်အလၤဆၢဒိၣ်ထီၣ်ထီၢ်ထီၣ်လဖၣ်ဆၢကိၣ်တဲၤဒိၣ်လဖၣ်မဲွၣ်ဂ့ၤ(စီမံကိန်းကြီးများ)ခီၢ်ရှၤဆၢမၤလဖၣ်မဲွၣ်ဂ့ၤဒ်ဆၢထုၣ်ထီၣ်နူၤခ့ၢ်လူဒိၣ်ပွၤဒိၣ်(သယံဇာတ)လဖၣ်တၢ်ဆၢမိဘၣ်ဒုၣ်၃ၣ်ယၢ်ဆိၢ်ထၢဝဲၤဆၢကိၣ်တဲၤဒိၣ်အဂဲၤအဖးလၢၤခးဆၢံၤဒိၣ်လၢၤအဘၣ်ထွၢ်လဖၣ်နိၣ်လၢၤလၢၤပွၤပွၤဒ်ကၤကၤပိၣ်လၤဆၢလၢၤကမၤလၤပိၣ်ဆၢကၣ်အဂၤနိၣ်လီၢ.

၆. လၢၤဆၢကမၤဆၢလၢၤခးအဆၢံၤဒိၣ်ဖှိၣ်ၦံၣ်ဂဲၤဖးလဖၣ်ကၣ်အဂၤနိၣ်ခးစၢၤကီၢ်အခးခိၣ်ဒိၣ်မိဘၣ်ကၢၤထီၣ်နူဆၢံၤခးဒိၣ်အခၢၣ်ဒိၣ်အနိၣ်ဘဲၢ်လၢၤခးစၢၤကီၢ်အဘျုၣ်ဒိၣ်အဆၢဘၣ်အၥၣ်အဝိၣ်နိၣ်လီၢ.

၇. ခးစၢၤကီၢ်အခးခိၣ်ဒိၣ်နိၣ်

(က) မိဘၣ်အိၣ်ကၣ်ထီၣ်ခးစၢၤကီၢ်ဆၢံၤဒိၣ်ဖှိၣ်ဂဲၤဖးဘဲၢ်ခးစၢၤကီၢ်ခၢၣ်ဒိတအဝိၣ်အဂၤမိရှံနူပှလဖၣ်လၢၤဘျုၣ် ဒိၣ်ဖှိၣ်လဖၣ်အကျၤမဲွၣ်ဂ့ၤ, ပှလမဲွၣ်ဘၣ်ဘျုၣ်ဒိၣ်ဖှိၣ်မဲွၣ်ဂ့ၤ, ဘဲၢ်ခးစၢၤကီၢ်အ၁နိၢ်ခ့ၢ်ထံၣ်, ၁နိၢ်ဆၢဝံ(၂၃၂), ဆၢဝံထဲၤဖၣ်(က)အဆၢထိၣ်အိၣ်ထၢဝဲၤအဝိၣ်နိၣ် မိကွၢ်ဒုၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်အမံၤဒ်အိၣ်ကၣ်ထီၣ်လၢၤခးစၢၤကီၢ်အဘျုၣ်ဒိၣ်ဒ်မၤနူအဆၢဘၣ်အၥၣ်နိၣ်လီၢ.

အခန်း (၄)

ဝန်ကြီးဌာနဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးခန့်အပ်ခြင်း

၅။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ဒေသအတွင်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၊ စီမံကိန်းကြီးများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၊ သဘာဝသယံဇာတထုတ်ယူသုံးစွဲခြင်းလုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်ဆိုပါက စီမံကိန်းအကြောင်းအရာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအား ပြည့်စုံတိကျစွာ ကြိုတင်ချပြ အသိပေး၍ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၆။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာကိစ္စရပ်များကို အလေးထားဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာနကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းရမည်။

၇။ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်-

(က) ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ရေးရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်တာဝန်ပေးရန် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များထဲကဖြစ်စေ၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူများထဲက ဖြစ်စေ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၂၃၂၊ ပုဒ်မခွဲ(က)ပါ အရည်အချင်း သတ်မှတ်ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော သင့်လျော်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရွေးချယ်၍ ယင်း၏ အမည်စာရင်းကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ တင်သွင်းလျက် သဘောတူညီချက် ရယူရမည်။

(ခ) ဘၢ်ခးစၢၤကီၢ်အခၢ်ဒိၣ်အဝဲၤခးစၢၤကီၢ်အဘျုၢ်ဒိၣ် အ့ၣ်လၢထိး ဆၢၢ်ဘၣ်တၢ်, လၢအဝ့ၢ်အလးနီၣ်မိၢ်ရွံနံၣ်ထဲၣ်ပှၤအဘၣ်လၢကၤဒဲဒိၢ်နူၤ ထၢ်ထဲၣ် ဝ့ၢ်အခွးအိၣ်ဝ့ၢ်လီၤ.

(ဂ) ပှၤလၢကၤလၢခးစၢၤကီၢ် အဘျုၢ်ဒိၣ်ထိးဆၢၢ်ဝ့ၢ်နီၣ်မိၢ်ဘၣ်အိၣ်ကွၢ်ထၢ် ဝ့ၢ် ဘၢ်ခးစၢၤကီၢ်အခၢ်ဒိၣ်ဒဲဖွၢ်လၢ်မူၤဒၤနီၣ်လီၤ.

၈. ခးစၢၤကီၢ်အခၢ်ဒိၣ်နီၣ်မိၢ်ဘၣ်ထိးခွၢ်ခးခိၣ်ဒိၣ်နီၣ်လီၤ.အဆၢမၤအဆၢၢ် အထိ နီၣ်မိၢ်မ့ၢ်ဝ့ၢ်ဘၢ်ခးစၢၤကီၢ်အခးခိၣ်ဒိၣ်အဆၢၢ်အထိအဝဲၤနီၣ်လီၤ.

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရန် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် မရရှိပါက ယင်းပုဂ္ဂိုလ်အစား အမည်စာရင်းသစ်ကို ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်သို့ ထပ်မံတင်သွင်းခွင့် ရှိသည်။

(ဂ) ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၏ သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးသည့် ပုဂ္ဂိုလ်အား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအဖြစ် ခန့်အပ် တာဝန်ပေးရမည်။

၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတအား တာဝန်ခံရမည်။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ရာထူးသက်တမ်းသည် သာမန်အားဖြင့် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ရာထူးသက်တမ်းအတိုင်း ဖြစ်သည်။

အဆၢၣ်ဒိၣ် (၅)
ခ့ဒိၣ်အနီၣ် အမူၤဒၤဒဲမၤဆၢပၢ့လဖၢ

၉. ခ့ဒိၣ်အနီၣ်အမူၤဒၤဒဲဆၢလၢအမၤဝဲၢပၢ့လဖၢ, အီၣ်ဖျိၣ်ဝဲၢဘဲၢအဖၢ့လၤ ယီၤအဝဲၣ်နီၣ်လီၤ.

(က) လၢဆၢဒုၣ်ဖျိၣ်ထၢ့ဆၢမၤအခံးအဂၢ့ဘဲၢဝနီၢယီၤအဆၢထိစိၤအီၣ် ဝဲၢအဝဲၣ်ကဘၣ်အဂးမိဘၣ်အီၣ်ကွၢ့လၢ့ဆၢမၤအကျိၣ့အဖျိၤ(မူဝါဒ) ဒဲအဆၢမၤအဆၢထံၢလၢ့ဒိၣ်လၢ့လဖၢနီၣ်လီၤ.

(ခ) မိဘၣ်ပဒၢ့မၤဆၢ့ဆၢံၤဒိၣ့ အခွးအယဲၤလဖၢလၢ့လၢ့ပွၤပွၤ ဘဲၢခးစၢ့ကီၣ့အဝနီၢခ့ထံၤ, ဒဲဝနီၢယီၤဒုၤနဲၣ်လၢ့ထၤဝဲၢအဝဲၣ်နီၣ် လီၤ.

(ဂ) လၢကမၤဆၢ့ဒဲဒုၤဒိၣ်ထၢ့ထီၢထၢ့, ဆၢံၤဒိၣ့အဆၢလူဆၢချဲၤ, အလံၤအလဲ, လုၢပံၢလါဘ့ၣ်, အဆၢဆၢးပံၢဆၢးလၤ, အလုၢအ လါအထူၢအရူၢလဖၢလၢဆၢဖံၤခၢ့ထၤအဂးဒဲလၢကမၤဆၢ့ ဆၢအၢ့ပၤထုၤဖျိၣ်ထၢ့ထဲ့ဖးဖိ့အဆၢနု့ဝၢလဖၢလၢကထုၤထၢ့ဖျိ ၣ်ဝဲၢဒဲဆၢဖံၤခၢ့ထၤအဂး၊

အခန်း (၅)
ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၉။ ဝန်ကြီးဌာန၏ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်-

(က) ဤဥပဒေပါ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ခြင်း၊

(ခ) ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေနှင့်အညီ အပြည့်အဝ ရရှိခံစားနိုင်ရေးအတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊

(ဂ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ သမိုင်းနှင့် ရှေးဟောင်း အမွေအနှစ်တို့ကို စူးစမ်းရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ပ) လၢကမၤဆၢ့ၤဆံၤဒိၣ်ခီၢဆံၤဒိၣ်, ဘဲၢဝံၤကယံၤရှိၤပှၢပၤ, ကယူၤ ယၣ် အဲၣ်လိၤကွံၤလိၤသ့ၤဒဲမၤဆၢ့ၤ ပိၤလၤလဖၣ်ကဒိၣ်ထၣ်ထီၢထၣ် အဂၤ၊

(င) မိဘၣ်မၤဆံၤဒိၣ်ဖိၣ်လၢအရှၤ ခံးဂးဆၢမၢ့ဆၢဂဲၤလှၤ ထၣ်လှၤ ထီၢ ရှၤဒံၤလဖၣ်အဂးဆၢကိၣ်ဘၣ်ကိၣ်ဒ့ၣ်, ဆၢအိၣ်ဆိၣ်အိၣ်ချဲၢ့, ခီၢ့ရှၤဆၢမၤ, ဖၢ့သ့ၤဆုးကျိၤလဖၣ်ကလှၤထၣ်လှၤထီၢကိၤမံၤအဂး၊

(စ) ဆၢအှ့ၣ်လဘၣ်ဒိၣ်ဘၣ်ထံၤဘၣ်ဆံၤဆၤဖိၣ်လဆံၤဘၣ်လဆံၤ အဂး, အှ့ၣ်လမဲ့ဘၣ်ဆံၤခီၢဆံၤဒၣ်လှ့ၤမဲ့ဂ့ၤ, ဆၢဘိၣ်ဆၢဘၤအဂူၢဂၤ အဂးမဲ့ဂ့ၤနိၣ်ကယဲဒၣ်ဆံၤအဆၢလူဆၢချဲၤ, အလံၤအလဲ, အဆၢ ဆၢးပံၢဆၢးလၤ, အဆၢဘိၣ်ထၣ်ဘၤထၣ်သၢထနၢဒဲအလုၢအလါ ကိၤမံၤလၢအဲၣ်ဒိၤဝ့ၢနိၣ်မၤဝ့ၢဒ့ၣ်ပျိၤပျိၤဖျၤဖျၤလီၢ.

(ဆ) ဆံၤဒိၣ် လဖၣ်အခွးအယၤနိၣ်မိဘၣ်ပဒၤထၤ ထံးလၤထိၤလၤဘဲၢ သနိၢဆၢဝိၣ်ဆၢသၢ့အဝိၤနိၣ်လီၢ.

(ၡ) ဘၣ်ဆဲၢ့ဆၢအၣ်လူအၣ်ချဲၤအိၣ်ထၣ်ဝ့ၢလၢဆံၤခီၢဆံၤအှ့ၣ် လမဲ့ ဘၣ်ဆံၤဒိၣ်လဖၣ်အဘိၤဆၢ့ၤနိၣ်မိဘၣ်လီၤထဲၤပိၤလၤမၤနၣ်ဒ့ၣ်လိၤ သ့ၤနိၣ်လီၢ.

(ဃ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်ရေး၊ ချစ်ကြည် လေးစားရေးနှင့် ရိုင်းပင်းကူညီရေးတို့ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းစေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(င) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု နည်းပါးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များ၏ လူမှုဘဝ မြင့်မားရေးအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး စသည့်လုပ်ငန်းရပ်များ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(စ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုး တစ်မျိုးနှင့် တစ်မျိုး သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး အချင်းချင်းကို လည်းကောင်း၊ အခြားဘာသာ သာသနာကိုလည်းကောင်း ထိခိုက် နစ်နာမှု မရှိစေဘဲ မိမိ ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည့် စကား၊ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာသာသနာ နှင့်ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင် ရွက်ခြင်း၊

(ဆ) တိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးကို ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ အကာအကွယ်ပေးခြင်း၊

(ဇ) တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအကြားဖြစ်ပွားသည့် အငြင်းပွားမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းခြင်း၊

(ည) ဘၣ်ဆဲ့ဆၢၣ်ဒီးဖိၣ်လၢ အဆၢလ့ၤထ့ထီၢထ့ကိၢ်မံၤ အဂၤမိ ဘၣ် မၤဆၢအ့ၣ်ပၤထံၣ်ကျဲ (သုတေသန)ဆၢမၤနီၣ်လီၤ.

(ရ) မိဘၣ်ထုၣ်ဖျိၣ်ထ့ပၢ့ထၤဒဲဒုၣ်ဒိၣ်ထ့ထီၢထ့ဆၢၣ်ဒီး အဆံၣ်လၢ အ ဘူၣ်ထ့ကလ့ၤမါလဖၣ်အဆၢလူဆၢချဲ့, အလံၤအလဲ, လုၢ်ပံၢ်လါဘ့ၣ်, အဆၢဆၢးပံၢ်ဆၢးလၤ, အထူၢ်အရှူၢ်လဖၣ်နီၣ်လီၤ.

(တ) ဆၢအဂဲးအဖးလၢအအိၣ် ဖျိၣ်ထ့လၢတနီၤလံၤလဘံ့ယီၤအဖၢ့ နီၣ်မိဘၣ်ကၤ့ကၤလီၤထဲ့ပိၣ်လၤ့ဆၢလၢပှဒိၣ်ပၢ့ဆၢအနိ့ပှဒိၣ်အ ဖှၢ်လဖၣ်နီၣ်လီၤ.

(ထ) ထီးခးစၢ့ကီ့အပှဒိၣ်ပၢ့ဆၢအဖှၢ်နီၣ်မ့ဲဂ့ၤ, ဘဲၢ်တနီၤဆၢဘိ့ဆၢ ဘ့လထံၣ်လါလါအဘိၣ်မ့ဲဂ့ၤ, ဆၢဖ့ၣ်လၢ့ခးဆၢၣ်ဒီးဂဲးဖးမူၤဒၤလဖ ၣ်နီၣ်ဘၣ်မၤဝ့ၢ်လီၤ.

၁၀. ခ့ဒိၣ်အနိ့မိဘၣ်ကၢ့ထ့ပှမၤ ဆၢဖိၣ်အဖှၢ်အဂီလဖၣ်လၢ အလီၢ်ဝ့ၢ် လၢခးဆၢၣ်ဒီးဂဲးဖးအဂၤဘဲၢ်ခးစၢ့ကီ့ပှဒိၣ်အဖှၢ်အဆၢဘၣ်အဘၣ်အဘိၣ်နီၣ်လီၤ.

(ဈ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေမည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ည) လူနည်းစုဖြစ်သော၊ ကွယ်ပျောက်လုနီးပါး ဖြစ်နေသော တိုင်းရင်းသား မျိုးနွယ်စုများ၏ စကား၊ စာပေ၊ အနုပညာ၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းတို့ကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဋ) ဤဥပဒေပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊

(ဌ) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့ကဖြစ်စေ၊ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ ပေးအပ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ခြင်း။

၁၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည်လိုအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၁. ခ့ၤဒိၣ်အနိ့ၣ်ယီၤအလးအီၣ်ထ့ၣ်လၢမိဘၣ် မၤဆၢလၢဆၢံၤခးဖိၣ်လဖၣ်အ ဂးအကျို့ၤလၢကမၤဆၢကထံးလ့ၤထိ့ၤလ့ၤအဂးနိၣ်မိဘၣ်လီၤထဲ့ၤကၤ့ကၤပိၥ်လ့ၤ ဆၢလၢဘၣ်ဆဲ့ၢ်ဒၣ်ခးစၢၤ့ကိ့ၣ်အခ့ၤဒိၣ်အနိ့ၣ်အဂူၢ်ဂၤလဖၣ်ဒဲမိကၢၤ့ထ့ၣ်ခမံတံၢ်, မၤဆၢအဖှၢ်လဖၣ်ပှဆ့ဆၢမၤဒဲမှူၤဒၤလဖၣ်နိၣ်လထံၣ်ပးလီၢ်.

၁၂. လၢခးဒိ့ၣ်ဖၥ်ဒိၣ်အှ့ၣ်လမွဲ့ဘၣ်ဆၢံၤခးဒိ့ၣ်ခ့ၤဒိၣ်အနိ့ၣ်လဖၣ်အဖ့ၢ်လၢ, ပှမၤ ဆၢဖိၣ်အဖှၢ်အဂီလဖၣ်လၢအလိၢ်ဝ့ၢ် လၢအမိဘၣ်မၤဆၢလၢဆၢံၤ ဒိ့ၣ်လဖၣ်အ ဂးနိၣ်မိဘၣ်ကၢၤ့ထ့ၣ်ဝ့ၢ်လၢအဘၣ်ဆဲ့ၢ်ဒၣ်ခးဒိ့ၣ်ဖၥ်ဒိၣ်အှ့ၣ်လမွဲ့ဘၣ်ဆၢံၤခးဒိ့ၣ်အပှ ဒိၣ်ပှမှလဖၣ်အဆၢဘၣ်အဘၥ်အဖၢၤ့နိၣ်လီၢ်.

၁၃. ခးဒိ့ၣ်ဖၥ်ဒိၣ်လမွဲ့ဘၣ်ဆၢံၤခးဒိ့ၣ်ခ့ၤ ဒိၣ်အနိ့ၣ်နိၣ်လၢကဒှုၥ်ဖျိၣ်ထ့ၣ်ဆၢမၤခံး ဂၤ့လၢခးအဆၢံၤဒိ့ၣ်ဖိၣ်လဖၣ်အဆၢဂဲးဆၢဖးမိွ့ၣ်အဂးခးဒိ့ၣ်ဖၥ်ဒိၣ်အှ့ၣ်လမွဲ့ဘၣ် ဆၢံၤခးဒိ့ၣ်အပှဒိၣ်စ့ၤဆရ့ၣ်အဖၢၤ့မိဘၣ်ကျူးစ့ၤထိစိၤလနံ့ၣ်ဘၣ်လနံ့ၣ်လီၢ်.

၁၁။ ဝန်ကြီးဌာနသည် တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စရပ်များကို ထိရောက်အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ပါက ကော်မတီနှင့် လုပ်ငန်းအဖွဲ့များကို သက်ဆိုင်ရာ အခြား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖွဲ့စည်းနိုင်ပြီး ယင်းတို့ ကိုဖွဲ့စည်းပါက လုပ်ငန်းတာဝန်များကို တစ်ပါတည်းသတ်မှတ် ပေးရမည်။

၁၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် ယင်း၏ လက်အောက်တွင် လိုအပ်သည့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ထမ်းအဖွဲ့အစည်းအသီးသီးကို သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရ၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားရေးရာကိစ္စရပ်များကို အကောင် အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းတွင် နှစ်စဉ် ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရမည်။

အဆၢၤဒိၣ် (၆)
ဆၢၤပဒၢ်မၤဆၢၤထံၢ်ခး ခးဆံၣ်ဒီၣ်ဖိၣ်သံၣ်အခွးအယၢ်

၁၄. ထီးခးဆံၣ်ဒီၣ်ဖိၣ်သံၣ်အခွးအယၢ်အ့ၣ်ဘၣ် ထံၢ်ဆၢၤဂၢ်ဂီၢ်ခွံၤဝဲၢ်နီၣ်ဘဲၢ်ဘိၢ်အဝဲၢ်သံၣ်ကနဲဘၣ်ထဲၤအခွးအယၢ်ဆၢၤပဒၢ်မၤဆၢၤ အဂၤဒုၢ်နဲၣ်ဖျိၣ်ထဲၤဒဲဘိၢ်ထဲၤစိၤဝဲၢ်လၢၤခးဒီၣ်ဖၢ်ဒိၣ်လမဲ့ၣ်ဘၣ်ဆံၣ်ခးဒီၣ်လၢၤအဘၣ်ထွဲၣ်အဝဲၢ်သံၣ်, အပှဒိၣ်ပှမုအအိၣ်နီၣ်သ့ၣ်ဝဲၢ်လီၢ.

၁၅. ခးဒီၣ်ဖၢ်ဒိၣ်အ့ၣ်လမဲ့ၣ်ဘၣ်ဆံၣ်ခးဒီၣ် အပှဒိၣ်ပှမုထီးအဒိၢ်နဲဘၣ်ဆၢၤဘိၢ်ထဲၤသနီၢ်ဆၢၤဝံ(၁၄)တၢ်, ဘဲၢ်ဘိၢ်ခးဆံၣ်ဒီၣ်ဖိၣ်သံၣ်အခွးအယၢ်ထီးဘၣ်ထံၢ်ဆၢဆိၤခွံၤဘၣ်လဂ့ၤအဂၤဆၢၤပဒၢ်မၤဆၢၤလၢၤအလီၢ်ဝဲၢ်နီၣ်, ခးဆံၣ်ဒီၣ်ဖိၣ်ဂဲၤဖးအခၤဒိၣ်နီၣ်လီၢ

(က) မိဘၣ်ဖ့ၣ်လၢ်မူၤဒၤလၢၤအဘၣ်ထွဲၢ်ဒၣ်ခးဒီၣ်ဖၢ်ဒိၣ်အ့ၣ်လမဲ့ၣ်ဘၣ်ဆံၣ်ခးဒီၣ်

(ခ) ဘဲၢ်သနီၢ်ထဲၤဖၢ်(က)အဘိၢ်ဆၢၤဖ့ၣ်လၢ်မူၤ ဒၤလသ့ၣ်ဘၣ်တၢ်လၢၤအကြၢးဒၣ်ခးဒီၣ်ဖၢ်ဒိၣ်အ့ၣ်လမဲ့ၣ်ဘၣ်ဆံၣ်ခးဒီၣ်ပှဒိၣ်ပှမုအဖၢၤခၤဒိၣ်လဂၤဂၤနီၣ်ဘၣ်ဖ့ၣ်လၢ်မူၤဒၤနီၣ်လီၢ.

အခန်း (၆)
တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏အခွင့်အရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၁၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် မိမိတို့ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ရရှိနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ထံ တင်ပြနိုင်သည်။

၁၅။ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၄ အရ တင်ပြချက်ကို လက်ခံရရှိသည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု မရှိစေရေးအတွက် လိုအပ်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးရန်-

(က) သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ (က) အရ တာဝန်ပေးအပ်နိုင်ခြင်း မရှိပါက သင့်လျော်သည့် တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင်ဝန်ကြီးတစ်ဦးဦးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

၁၆. ဘဲၢ၁နိၢ၁၅အဝိၩခ့ဒိၪလၫအဘၪဆၫဖှၪလ့မူၤဒၤနီၪ–

(က) ဘၪဆဲ့ဆၫဖှၪလ့မူၤဒၤအဂဲးအဖးလဖၪယီၤလၫဆၢံၤခးဖိၪအခွး အယၩအဂးဘၪထံၩဆၢ, ဆိ့ခွံၤအိၪလအိၪနိၪမိဘၪယိထံၢယိဆၩ ဝ့ၢလိၢ.

(ခ) ဘဲၢ၁နိၢထဲ့ဖၩ(က) အဝိၩ, ထိးဆၫဒၪဘၪလၫဆၢံၤခးဖိၪလဖၪ အခွးအယၩဘၪထိးဆၢဒဲဘၪ ထိးဆိ့ဝ့ၢနိၪဆၫမိဘၪမၤနု့စ့ၤ ရ့ၪ, ဘဲၢခးဒိ့ၪဖၩဒိၪအွ့ၪလမွဲဘၪဆၢံၤခးဒိ့ၪအပှဒိၪပှမုၪဝံၪအအိၪ အဝိၩမွဲဂ့ၤမိဘၪက့ကၤလိၤ ထဲ့ပိၩလ့ဆၫလၫခးဒိ့ၪဖၩဒိၪ, အွ့ၪလမွဲဘၪဆၢံၤခးဒိ့ၪအခ့ဒိၪအနိ့ၪလဖၪဒဲပှဒိၪပှမုအနိ့ၪပှဒိၪပှ မုအဖုၢအဂိလဖၪ, ဒဲလးဝ့လၫအပၫ့လ့ဒၪအသၩ(ကိုယ်ပိုင်အု ပ်ချုပ်ခွင့်ရ)အခိၪအနါလဖၪဘဲၢအလးအိၪဝ့ၢအဝိၩနိၪလိၢ.

(ဂ) ဘဲၢ၁နိၢထဲ့ဖၩ(ခ)အဝိၩ လၫဆၫမိဘၪမၤဆၫမၤယီၤအဂးခး စၫ့ကိ့ၪအဆၢ့အခ့ဒိၪအနိ့ၪဂူၢဂၤ, ပှဒိၪပှမုအနိ့ၪ, ပှဒိၪပှမုအဖုၢ အဂိ, ဒဲထိးလိၢဘၪဆၫမၤဆၫ့လၫခ့ဒိၪအနိ့ၪအဂူၢဂၤလ ဖၪ နိၪ ထိးနိၪကကူၪမိဘၪအ့ၪကံ့ထ့ၪဆၫလၫခးဒိ့ၪဖၩဒိၪလမွဲဘၪဆၢံၤခ းဒိ့ၪအပှဒိၪပှမုလဖၪအအိၪမွဲဂ့ၤ, အွ့ၪလမွဲဘၪခ့ဖျိ့လၫခးဒိ့ၪဖၩဒိ ၪလမွဲဘၪဆၢံၤခးဒိ့ၪအပှဒိၪပှမုလဖၪနိၪမိဝိ့ထ့ၪဆၫအဂဲးယီၤလၫ ခးစၫ့ကိ့ၪအဆၢံၤဒိ့ၪအခ့ဒိၪအနိ့ၪနိၪလိၢ.

၁၆။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည်–

(က) မိမိအား တာဝန်ပေးအပ်သော ကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ခြင်း ရှိမရှိ စိစစ်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မခွဲ(က)အရ စိစစ်သည့်အခါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေး နစ်နာဆုံးရှုံးမှု ပေါ်ပေါက်ကြောင်း တွေ့ရှိပါက ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရလည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရတိုင်း သို့မဟုတ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ ဦးစီးအဖွဲ့များနှင့် လိုအပ်သလို ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ဂ) ပုဒ်မခွဲ(ခ)အရ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ အခြားဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ပါကသက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့မှတစ်ဆင့် ပြည်ထောင်စု တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးဌာနသို့လည်းကောင်း တင်ပြရမည်။

၁၇. ခးဒိၣ်ဖးဒိၣ်လမ့ၢ်ဘၣ်ဆၢံၢ်ခးဒိၣ် အပှၤဒိၣ်ပၢၢ်ဆၢလၢဖၣ်ဘဲၢ ၥနိၢ်ဆၢဝံ (၁၆), ၥနိၢ်ထဲၣ်ဖး(၈)အဝိၤအှၣ်ဒၣ်ဘၣ်ဝ့ၢ်လၢအလးအီၣ်ယူၤလၢမိနူဘၣ်ဆၢမၤ ဆၢၣ်လၢခးစၢၣ်ကီၢ်အဆၢ့ခၣ်ဒိၣ်အနိၣ်လၢဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှဒိၣ်ပှမုအဆၢမၤလးလၢဖၣ်အ ဆၢမၤဆၢၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤနီၢ်မိဘၣ်ဝိၢ်ထၢ့ထဲၣ်ဝ့ၢ်လၢခးစၢၣ်ကီၢ်အပှဒိၣ်ပှမုအနိၣ်အအီၢ် နီၢ်လီၢ.

၁၈. ခၣ်ဒိၣ်အနိၣ်နီၢ်ဘဲၢၥနိၢ် (၁၆), ၥနိၢ်ထဲၣ်ဖး (ဂ)အဝိၤဆၢအဂဲးလၢဆၢ ဝိၢ်ထၢ့ဝ့ၢ်နီၢ်ထီးဆၢဒၣ်ဘၣ်ဝ့ၢ်လၢအလးအီၢ်လၢမိနူဘၣ်ဆၢမၤဆၢၣ်လၢခးစၢၣ် ကီၢ်အခၣ်ဒိၣ်အနိၣ်လၢဖၣ်, ပှဒိၣ်ပှမုအနိၣ်လၢဖၣ်နီၢ်မိဘၣ်ဝိၢ်ထၢ့ဝ့ၢ်လၢခးစၢၣ်ကီၢ်ပှ ဒိၣ်ပှမုအနိၣ်အ အီၢ်နီၢ်လီၢ.

၁၉. ဘဲၢၥနိၢ် (၁၅)အဝိၤခၣ်ဒိၣ်လၢဆၢဖ့ၣ်လၢ့အမူၤဒၤနီၢ်, လၢအဝ့ၢ်ဘၣ်မၤ ဆၢအဂဲးအဖးအဖၢၣ် ပဒၣ်မၤဆၢၣ်ဆၢံၤအခးဖိၣ်ဝံၣ် အခွးအယၤအှၣ်လနူဘၣ် တၤအဝ့ၢ်မိဒုၤဖျိၣ်ထၢ့ဆၢအဂဲးအဖးလၢ့ လၢၢ့ပ္ဒၤပ္ဒၤဂိၢ်မိဘၣ်ဝိၢ်ထၢ့လၢခးဒိၣ် ဖးဒိၣ်အှၣ်လမ့ၢ်ဘၣ်ဆၢံၤခးဒိၣ်ပှဒိၣ်ပှမုလၢဖၣ်အအီၢ်နီၢ်လီၢ.

၁၇။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စု အဆင့်ရှိဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း များ၏ ပံ့ပိုးမှုရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၈။ ဝန်ကြီးဌာနသည်ပုဒ်မ ၁၆၊ ပုဒ်မခွဲ(ဂ) အရ တင်ပြချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရ ဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပံ့ပိုးမှု ရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၁၉။ ပုဒ်မ ၁၅ အရ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်းခံရသော ဝန်ကြီးသည် မိမိဆောင်ရွက်ရသောကိစ္စတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့် အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေးနိုင်ခြင်းမရှိပါက အကျိုး အကြောင်း ပြည့်စုံစွာဖော်ပြ၍ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၀. ဘၢၥနီၢ (၁၉) အဝိၣ်ထီးခဲးဒီး ဖၣ်ဒိၣ်လမ့ၢ်ဘၢ်ဆၢၢ်ခဲးဒီးအပှၤဒိၣ်ပှၤမုၢ်လ ဖၢဒၣ်ဘၢ်ဆၢအဂဲၤလၢဆၢဝဲၢ်ထူဝ့ၢ်လမ်ၢ်နီၢ ဒၣ်ဘၢ်ဝ့ၢ်လၢဆၢမၤဝ့ၢ်ဘ့ၢ်နု့ၢ်လၢ ခဲးစၢၤကီၢ်အဆၢ့တၢ်, ထီးနီၢ်ကက္ၢမိဘၢ်ဝဲၢ်ထူထဲၤဝ့ၢ်လၢခဲးစၢၤကီၢ်အပှၤဒိၣ်ပှၤ မုအဖုၢနီၢ်လီၢ.

၂၁. (က) ဘၢၥနီၢ (၂၀) အဝိၣ်ခဲးစၢၤကီၢ်အပှၤဒိၣ်ပှၤမုနီၢ်ဒၣ်ဘၢ်ဆၢအဂဲၤ လၢဆၢဝဲၢ်ထူဝ့ၢ်လမ်ၢ်ဘၢၥဝိၣ်ကမၤဆၢဘၢၥအလၤအီၢ်ထူအဝိၣ် ကဘ့ၢ်အဂၤမိဘၢ်ဖ့ၢ်လၢ့မူၤဒၤလၢခဲးစၢၤကီၢ်အခၤဒိၢ်နီၢ်လီၢ.

(ခ) ဘၢၥနီၢထဲၤဖၣ် (က) အဝိၣ်ခဲးစၢၤကီၢ်အခၤဒိၢ်လၢအဘၢ်ဆၢ ဖ့ၢ်လၢ့မူၤဒၤနီၢ်ဘၢၥဝိၣ်ကမၤဆၢၤထဲၤခဲးဆၢၢ်ဒီးဖိၢ်ဝံၢ်အခွးအယၣ် လၢအဘၢ်ထီးဆၢဆိၢ်ခွံၤလဖၢနီၢ်ကဘ့ၢ်အဂၤမိမၤနူ့ခဲးစၢၤကီၢ်အ ပှၤဒိၣ်ပှၤမုလဖၢအဆၢစ့ၤရုၢ်အုၤလၤလဖၢမ့ၢ်ဂ့ၤဒဲမိဘၢ်မၤပိၣ်လၤဆၢ လၢခဲးစၢၤကီၢ်အခၤဒိၢ်အနိၢ်လဖၢပှၤဒိၣ်ပှၤမုအနိၢ်လဖၢ, ပှၤဒိၣ်ပှၤမု အဖုၢလဖၢနီၢ်လီၢ.

၂၀။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၁၉ အရ တင်ပြသောကိစ္စမှာ ပြည်ထောင်စုအဆင့်တွင် ဆောင်ရွက်ပေးရမည့်ကိစ္စ ဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိပါက လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်ပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအဖွဲ့သို့ တင်ပြရမည်။

၂၁။ (က) ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့သည် ပုဒ်မ ၂၀ အရ တင်ပြချက်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သလို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ်ရမည်။

(ခ) ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မခွဲ(က) အရ တာဝန်ပေးအပ်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနစ်နာဆုံးရှုံးသည့် ကိစ္စတွင် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ လည်းကောင်း၊ ပြည်ထောင်စုအဆင့်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနများ၊ အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း၍ လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

အဆၢၧဒိၣ် (၇)
ဆၢပဒ့ၤထၤလဖၣ်

၂၂. ဆၢံၣ်ဒိၣ်ဖိၣ်လဖၣ် အခွးအယၢ်ဒဲအဆၢကြၢ်နူဘဲၢ ၁နိၢ်ယိၢ်အဝိၢ်ဆၢ အဂဲးအဂုးအခၢၤ, အ့ၣ်လအိၣ်ဘၣ်နုးမံၤနိၣ်ထိးဒၣ်ကမွဲပှၤလဂၢၤလါလါပဒ့ၤမၢ်ထံၢ် ထၤဘၣ်ဝ့ၢ်အ့ၤ.

၂၃. ၁နိၢ်လဖၣ်ယိၢ်ဆၢအ့ၣ်လီၢ်ဝိၢ်လၢထံၢ်ဂဲးခးဂဲး အဂးၥ့ၣ်နုးဂၢ်အ့ၤ.

၂၄. ထိးဒၣ်ပှၤလဂၢ်လါလါလၢ အထိစိၢ်မၢ်ဝ့ၢ်လၢဆၢံၣ်ဒိၣ် ခိၢ်ဆၢံၣ်ဒိၣ်ဖိၣ်ၥံၣ် ကမ့ၤလဲၢ်ၥၢ်ဂဲ့ၢ်လိၤၥၢ်အဂးမွဲဂ့ၢ်, လၢဆၢကထၢ့ဒုၣ်ဒၢ်လိၤၥၢ်အဂးမွဲဂ့ၢ်, လၢအ ၥၢ်ကလၢ့မုလၢ့ဖၢ်အဂးမွဲဂ့ၢ်, မၢ်ဘၣ်ဝ့ၢ်နုးမံၤအ့ၤ.

အဆၢၧဒိၣ် (၈)
ဆၢစ့ၢ်ရၢ့ဒဲဆၢဘူၢ်ဆၢမၣ်လဖၣ်

၂၅. ဘဲၢ၁နိၢ (၂၂) အဆၢပဒ့ၤထၤဝ့ၢ်အဝိၢ်ပှၤလဂၢ်ဂၢ်ထိးအလၢံၥ့ၣ်ခၢ့ဖၤ ဆၢဝိၣ်ဆၢ၁ၢ့အ့ၣ်အိၣ်ဖျိၣ်ထၣ့ဝ့ၢ်နိၣ်ဆၢမိဘၣ်စ့ၢ်ရၢ့ခွံၤလၢ့လၢထိၢ့ဖၢ့, လအၣ်နဲၣ့ ဘၣ်လနံၣ့မွဲဂ့ၢ်, မိဘၣ်ဖ့ၣ်လၢ့စ့ၢ်ထိးလိၢ်လအၣ်နဲၣ့ဘၣ်လကုၤဘၢ်မွဲဂ့ၢ်, ဆၢစ့ၢ်ရၢ့ နံၢမံၤလှူၤမွဲဂ့ၢ်, ဆၢမိခွံၤလၢ့အလှူၤနိၣ်လီၢ.

အခန်း (၇)
တားမြစ်ချက်များ

၂၂။ မည်သူမျှ ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးနှင့်ရပိုင်ခွင့်များကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက် မရှိဘဲ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း မပြုရ။

၂၃။ မည်သူမျှဤဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို နိုင်ငံရေးကိစ္စ အလို့ငှာ အလွဲသုံးစား မပြုလုပ်ရ။

၂၄။ မည်သူမျှ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအချင်းချင်း မုန်းတီးခြင်း၊ ရန်မူခြင်း၊ စိတ်ဝမ်းကွဲခြင်း တစ်မျိုးမျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေရန် ရည်ရွယ်သော သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်လာရန် အကြောင်းရှိသော အပြုအမူများကို မပြုလုပ်ရ။

အခန်း (၈)
ပြစ်ဒဏ်များ

၂၅။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၂ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက် မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၆. ဘၣ်ၒနီၢ်(၂၃)အဆၢပၣ်ထၤအီၤဝဲၢ်အဝိၣ်ပှၤလၢဂၢ်ဂၢ်ထီၣ်အလံၢ်ဝဲၢ်ခဲ့ဖၤ ဆၢဘိ့ဆၢဘၢ်အ့ၢ်အီၤဖျိၢ်ထဲ့ဝဲၢ်နီၢ်ဆၢမိဘၢစဲ့ၢ်ရ့ၢ်ခွဲၤလၢ်လၢထိ့ၢ်ဖၢ်လအၢနဲ့ ဘၢလနံ့မွဲဂ့ၢ်, မိဘၢဖဲ့ၢ်လၢ်စဲ့ၢ်ထိးလိၣ်လအၢနဲ့ဘၢလကူၤဘၣ်မွဲဂ့ၢ်, ဆၢစဲ့ၢ်ရ့ၢ် နံၢ်မံ့ၢ်လူၤမွဲဂ့ၢ်ဆၢမိဘၢခွဲၤလၢ်အလူၤနီၢ်လီၤ.

၂၇. ဘၣ်ၒနီၢ် (၂၄) အဆၢပၣ်ထၤအီၤဝဲၢ်အဝိၣ်ပှၤလၢဂၢ်ဂၢ်လၢအလံၢ်ဝဲၢ်ခဲ့ ဖၤဆၢဘိ့ဆၢဘၢ်အ့ၢ်အီၤဖျိၢ်ထဲ့ဝဲၢ်နီၢ်စဲ့ၢ်ရ့ၢ်ခွဲၤလၢ်လၢထိ့ၢ်ဖၢ်လအၢနဲ့ဘၢနံၢ် နံ့မွဲဂ့ၢ်, စဲ့ၢ်ထိးလိၣ်လအၢနဲ့ဘၢနံၢ်ကူၤဘၣ်မွဲဂ့ၢ်ဆၢစဲ့ၢ်ရ့ၢ်နံၢ်မံ့ၢ်လူၤမွဲဂ့ၢ်မိဘၢခွဲၤ လၢ်အလူၤနီၢ်လီၤ.

အဆၢၢ်ဒိၢ (၉)
ဆၢစဲ့ၣ်စဲ့ၣ်ရ့ၢ်ရ့ၢ်

၂၈. ခဲးစၢၢ်ကီ့အခၢ်ဒိၢ, မိဘၢဒုၣ်ဖျိၢ်ထဲ့ထံၢ်ခဲးအ့ၢ်လမွဲဘၢ ထံၢ်ဖိၢခဲးဆါ လၢအဘၢဆဲၢ်ဒၢခဲးအဆံၢ်ဒိ့ဖိၢသံၢ်အဂဲးအဖးလၢအကၢၢ်ဒိၢလဖၢလၢခဲးစၢၢ် ကီ့အဘျ့ဒိၢအီၢကီၢ်အီၢကီ့အထိမွဲဂ့ၢ်, လၢခမျၢးအဘျ့ဒိၢအီၢကိၢ်အီၢကီ့ အထိမွဲဂ့ၢ်ဘၣ်အလးအီၢထဲ့ဝဲၢ်အဝိၣ်နီၢ်လီၤ.

၂၆။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၃ ပါတားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို တစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်တစ်သိန်းထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

၂၇။ မည်သူမဆို ပုဒ်မ ၂၄ ပါ တားမြစ်ချက်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်ကြောင်း ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်းခံရလျှင် ထိုသူကို နှစ်နှစ်ထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ကျပ်နှစ်သိန်းထက်မပိုသော ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ ချမှတ်ရမည်။

အခန်း (၉)
အထွေထွေ

၂၈။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့လွှတ်တော် သို့မဟုတ် အမျိုးသားလွှတ်တော် အစည်းအဝေးတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော် သို့မဟုတ် အများပြည်သူတို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အရေးကြီးသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဆိုင်ရာအခြေအနေကို အခါအားလျော်စွာ တင်ပြရမည်။

၂၉. ဘဲၢ၁နီၢ(၉)အီၫဝ့ၢအဝိၪခဲးစႏၩကီၫ့အခ့ၩဒိၫနီၫလႏကဒုၪဖျိၫထ့ၫဆႏ မၩခံးဂ့ၩအဂးဘဲၢအမူၩဒၩဒဲမၩဆႏပၫံ့ၩအီၫအဝိၪအလးအီၫထ့ၫဝ့ၢနီၫမိအ့ၫနု့ၩဖ့ၫလၢ့အမူၩဒၩလႏခဲးဒီၫ့ဖၪဒိၫလမွဲဘၫဆၫံၩခဲးဒီၫ့အခ့ၩဒိၫလဖၫနီၫဘ့ၫဝ့ၢလီၢ.

၃၀. ဘဲၢ၁နီၢအယီၩအဝိၪခ့ၩ ဒိၫအနိၫ့မိဘၫမၩအ့ၫခမံတံၢလႏ အဘၫဆႏ ကႏၩထ့ၫနု့ဝ့ၢဒဲအပှမၩဆႏဖိၫဝံၫအရိၩ့ဆႏဖံၪဆႏမၩလဖၫပုဆ့ကျိၫစ့ၩအဆႏ လူလဖၫနီၫဆ့လီၢ.

၃၁. ဆႏစ့ၩရ့ၢဆႏမၩမၫလႏအအီၫဖျိၫလႏ၁နီၢလဖၫယီၩ နီၫမွဲဆႏမၫလဖၫ လႏပှဒူၩယ့ၫအီၫက့ၫဆႏမၫပၫံ့ၩ (အရေးယူပိုင်ခွင့်)နီၫလီၢ.

၃၂. ခဲးဒီၫ့ဖၪဒိၫလမွဲဘၫဆၫံၩခဲးဒီၫ့ပှဒိၫပှမုအဖုၢနီၫဘဲၢ၁နီၢယီၩအဝိၪကမၩ ဆၫံၩဒီၫ့ဂဲးဖးလမံ့ၩလါလါနီၫမိဘၫဖ့ၫလၢ့မူၩဒၩလႏခဲးဆၫံၩဒီၫ့ဖိၫဂဲးဖးအခ့ၩဒိၫ လႏအဘၫထွၢဒၫအဝ့ၢဝံၫအပှဒိၫပှမုအဖုၢနီၫလီၢ.ခဲးဆၫံၩဒီၫ့ဖိၫဂဲးဖးခ့ၩဒိၫအ့ၫ လအီၫဘၫအလးခ့ၩဒိၫခိၫမိဖ့ၫလၢ့မူၩ ဒၩလႏခ့ၩဒိၫလႏအကြၫံၪဘၫဝ့ၢနီၫလီၢ.

၃၃. ဘဲၢ၁နီၢယီၩအီၫဝ့ၢအဝိၪဆႏချဲၩ့ခွးဘၫဆဲၢ့ဆႏမၫလမံ့ၩမံ့ၩနီၫဆႏမိဘၫ မၩနု့ဆိၢဂုခ့ၩဒိၫအနိၫ့ဖ့ၫလၢ့အခွးနီၫလီၢ.

၂၉။ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသည် ပုဒ်မ ၉ ပါတာဝန်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်ပါက သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးအား တာဝန်ခွဲဝေအပ်နှင်းခြင်း ပြုနိုင်သည်။

၃၀။ ဝန်ကြီးဌာနသည် ဤဥပဒေအရ ဖွဲ့စည်းသော ကော်မတီ နှင့်လုပ်ငန်းအဖွဲ့များ၏ ရုံးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရ မည်ဖြစ်ပြီး ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း ကျခံရမည်။

၃၁။ ဤဥပဒေပါပြစ်မှုများကို ရဲအရေးယူပိုင်ခွင့်ရှိသော ပြစ်မှု များအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

၃၂။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် ဤဥပဒေပါ တိုင်းရင်းသားရေးရာ ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက် ရန် မိမိတို့အစိုးရအဖွဲ့၏ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးရေးရာ ဝန်ကြီးအား တာဝန်ပေးအပ် ဆောင်ရွက်စေရမည်။ တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးရာဝန်ကြီးမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်များတွင် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်က တာဝန်ပေးအပ်သည့် ဝန်ကြီးအား ဆောင်ရွက်စေရမည်။

၃၃။ ဤဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ဖြင့် တရားစွဲဆိုရာတွင် ဝန်ကြီးဌာန၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရမည်။

၃၄. ဆၢဒုးဖျိၢ်ထဲ့ဆၢမၤခံးဂ့ၤဘဲါၥနီါယီၤအီၢ်ကွၢ်လၤ့ထၤဝ့ါ (ပြဋ္ဌာန်းချက်) အဝိၤ-

(က) ခ့ၤဒိၢအနိ့ၢနီၢထုၤထ့ၢအၥနီါဖိၢလဖၢ (နည်းဥပဒေ), ၥနိ့ၢလဖၢ= (စည်းကမ်း)ဘဲါခးစၢ့ၤကီ့ၢပှဒိၢပှမုအဖုါအဆၢဘၢအၥၤအဝိၤနီၢၥ့ၢဝ့ါလီါ.

(ခ) ခ့ၤဒိၢအနိ့ၢနီၢထုၤထ့ၢ, လံၤခၤလ့ၤလူလၢအဘိၤဘၢၥ့ၢယၢဆၢ, လံၤခၤလ့ၤလူလၢအဒုၤနဲၢမၢလူၤထၤဆၢဒဲဆၢမိဘၢမၤဆၢအကိ့ၢအဖျိ့ၤလဖၢနီၢၥ့ၢဝ့ါလီါ.

(ဂ) ခးဒိ့ၢဖၤဒိၢလမွဲဘၢ ဆံၢၤခးဒိ့ၢပှဒိၢပှမုအဖုါနီၢ ထုၤထ့ၢလံၤခၤလ့ၤလူလၢအဘိၤဘၢၥ့ၢယါဆၢ, လံၤခၤလ့ၤအလူလၢအဒုၤနဲၢမၢလူၤထၤဆၢလဖၢဒဲဆၢမိဘၢမၤဆၢအကိ့ၢအဖျိ့ၤဘဲါၥ့ၢလဲၢလဖၢနီၢၥ့ၢဝ့ါလီါ.

(ဃ) ခးဒိ့ၢဖၤဒိၢလမွဲဘၢဆံၢၤဒိ့ၢခ့ၤ ဒိၢအနိ့ၢနီၢထုၤထ့ၢလံၤခၤလ့ၤလူလၢအဘိၤဘၢၥ့ၢယါဆၢ, လံၤခၤလ့ၤလူလၢအဒုၤနဲၢမၢလူၤထၤဆၢလဖၢဒဲဆၢမိဘၢမၤအကိ့ၢအဖျိ့ၤဘဲါၥ့ၢလဲၢလဖၢၥ့ၢဝ့ါဘဲါအဘၢဆဲါ့ဒၢခးဒိ့ၢဖၤဒိၢလမွဲဘၢဆံၢၤဒိ့ၢပှဒိၢပှမုအဖုါအဆၢဘၢအၥၤနီၢလီါ.

ဘဲါခးပယၤ့စၢ့ၤကီ့ၢခးခိၢဒိၢခး, အၥနီါခ့ၢထံၤအီၢဝ့ါအဝိၤယဆ့ၤလ့ၤယစူၢမုနီၢလီါ.

ဆ့ၤလ့ၤ - ၥံ့ၤစံ့ၢ
ခးခိၢဒိၢ
ခးပယၤ့စၢ့ၤကီ့ၢခးခိၢဒိၢခး

၃၄။ ဤဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်–

(က) ဝန်ကြီးဌာနသည် နည်းဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းနှင့် စည်းကမ်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ခ) ဝန်ကြီးဌာနသည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ဂ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့သည် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(ဃ) တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဝန်ကြီးဌာနသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောတူညီချက်ဖြင့် အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ အမိန့်၊ ညွှန်ကြားချက်နှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ကျွန်ုပ် လက်မှတ်ရေးထိုးသည်။

(ပုံ) သိန်းစိန်

နိုင်ငံတော်သမ္မတ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများရေးရာဝန်ကြီးဌာန
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုဦးစီးဌာန၊
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနနှင့်
တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှုအသင်းအဖွဲ့ ပိုးကရင်(အနောက်ပိုး)တို့မှ ပူးပေါင်းဘာသာပြန်၍
တိုင်းရင်းသားအခွင့်အရေးများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဦးစီးဌာနမှ အခမဲ့ထုတ်ဝေသည်။